

Comissió d'Economia Agroalimentària

Aplicació i efectes de la política ramadera de la UE a Catalunya (llums i ombres)

MARIA ÀNGELS CAPDEVILA SUBIRANA

Responsable de Fiscalitat Agroalimentària de la Comissió d'Economia Agroalimentària del CEC

La Política Agrícola Comuna (PAC) és un dels elements més essencials que dona suport al sector primari per garantir la seguretat alimentària a Europa, i també sosté altres sectors interessats en el desenvolupament rural. És una política comuna per a tots els països que pertanyen a la Unió Europea (UE); es gestiona i es finança amb l'ajuda d'una assignació pressupostària per cada estat membre. Alguns dels seus objectius són millorar la productivitat agrícola per assegurar un subministrament d'aliments assequibles; garantir als agricultors un nivell de vida raonable; contribuir a la lluita contra el canvi climàtic i a la gestió sostenible dels recursos naturals; conservar els paisatges i zones rurals; i, també, mantenir viva l'economia rural.

A la pràctica, el sector primari es diferencia dels altres sectors perquè el nivell de renda és un 40 % inferior a altres activitats econòmiques, té una gran dependència del clima i les condicions meteorològiques i, a més, s'ha de tenir en compte l'estacionalitat del període entre l'inici del cicle productiu i l'entrega del producte. De forma periòdica, per un costat, la Comissió Europea planifica, prepara i proposa una nova legislació a fi de disposar unes millors polítiques i normatives pel sector, i altrament, el Tribunal de Comptes de la UE audita la despesa agrícola.

La regulació ha anat evolucionant al llarg dels anys. El període actual de la PAC es va iniciar l'1 de gener de 2023 i inclou cinc anys, així doncs, la normativa es regeix per la PAC 2023-2027. En les opcions detallades s'han fet els Plans Estratègics de la PAC (PEPAC), que s'han dissenyat per treballar el Pacte Verd Europeu, amb l'Estratègia de la Granja a la Taula i l'Estratègia de la Biodiversitat, en concordança amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) en els quals es basa l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides.

El marc jurídic del PEPAC 23-27 d'Espanya compta amb una normativa que es fonamenta en la descripció dels requisits que han de complir els beneficiaris de les ajudes, sense que aquests hagin de renunciar a l'activitat

econòmica que desenvolupen en el sector primari, com pot ser en la ramaderia. Es pretén generar models de negoci més sostenibles, on es vincularan els mètodes de producció amb la demanda dels consumidors, prioritzant la qualitat.

L'aplicació de la condicionalitat reforçada consta d'un conjunt de requisits legals i Bones Condicions Agràries i Mediambientals (BCAM) que cal complir per percebre els ajuts de la PAC que se sol·liciten. Són uns ajuts de caràcter anual per portar a terme pràctiques beneficioses pel clima, el medi ambient i el benestar animal.

Els ecorègims són pràctiques voluntàries que afavoreixen una producció més sostenible amb el medi ambient. D'aquesta forma, amb les activitats agrícoles i ramaderes es pretén millorar els beneficis de l'agricultura baixa de carboni i l'agroecologia. En la ramaderia, el fet que hi hagi una nova legislació que tingui en compte la sanitat, el benestar animal, les condicions de bioseguretat, el transport i el sacrifici dels animals, comporta una millora en la salut dels animals i, com a conseqüència, un augment en la qualitat dels aliments, garantint la seguretat alimentària. Addicionalment, es mantenen els ajuts associats a la ramaderia, amb la finalitat d'augmentar la competitivitat i afavorir la transició cap a models de producció sostenible en els sectors que afronten dificultats específiques.

Aquest canvi de les polítiques agràries cap a una agricultura i ramaderia més sostenibles, en què també s'inclou una condicionalitat social, és per complir les disposicions relatives a l'ocupació, salut i seguretat dels treballadors. És una acció que s'ha iniciat en aquest període per tal de consolidar-se en els propers intervals de la PAC.

Es presenta un nou escenari teòric per desenvolupar l'activitat en el sector primari, amb la finalitat d'incentivar l'oportunitat que hi hagi una pagesia més verda i més justa per poder assolir la Sobirania Alimentària, però, a la pràctica, cal tenir present que aquests canvis, vinculats a certes limitacions, comporten una disminució en la producció.

La globalització amb els fluxos de lliure comerç, juntament amb la desregularització de mercats i la variabilitat de preus, ha agreujat la competència deslleial amb altres països fora de la UE, atès que sembla que treballen amb altres mesures menys restrictives respecte de les de la UE, especialment en els aspectes relatius a productes que els estats membres no poden utilitzar i en els països tercers se'ls està permès.

Els acords entre països amb exempcions parcials d'aranzels fan que hi hagi un despropòsit cap el nostre sector primari, perquè, al final, tot és un joc de balances en què intervenen les exportacions i les importacions de les grans empreses, on s'acordaran més beneficis si aquest flux de lliure comerç és més significatiu per a ambdues parts.

Tot plegat fa que s'incrementi el procés de desaparició de les petites explotacions que es sustenten fonamentalment com a empreses familiars, atès que, per una banda, s'incrementen els requisits i la burocràcia, cada cop més complexa, i per altra banda, hi ha les externalitats negatives en la competència deslleial amb posició de domini, l'augment dels costos de producció per unes condicions climatològiques adverses i els costos derivats dels conflictes bèl·lics.

S'ha de tenir clar que cal treballar per una relació jurídica financera entre el sector primari i els poders públics que s'adapti a les necessitats reals del territori, perquè els ramaders de les petites explotacions no són el problema, són la solució. ■

La PAC és un element essencial al sector primari per garantir la seguretat alimentària a Europa i per sostenir altres sectors interessats en el desenvolupament rural